

รถเมล์ในย่านนครหลวง

อัมพร อุทธีกร*

การขนส่งโดยสารประจำทางหรือที่เรียกกันว่า “รถเมล์” ในย่านนครหลวง หรือในบริเวณพื้นที่จังหวัดพระนคร ธนบุรี และจังหวัดใกล้เคียงบางจังหวัดนั้น เท่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ไม่เป็นที่เจริญตาเจริญใจของผู้พบเห็นนัก รถมักจะแน่น ขากระยะต่อ หรือมาพร้อมกันเป็นขบวน ฯลฯ ประชาชนว่าร้องว่าบริการไม่ดี ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นเรื่องที่ถูกเอียงสอบถามตลอดจนเสนอแนะในทางแก้ไขต่าง ๆ ซึ่งผู้เขียนรู้สึกว่าจะนำความคิดเห็นต่าง ๆ ที่ทุกท่านมาพิจารณาบ้างก็จะเป็นการสมควร เช่น

มีหลายท่านกล่าวว่า จำนวนรถที่วิ่งส่งประชาชนอยู่ในขณะนี้ไม่พอเพียง ทั้งนี้โดยอ้างว่ามีประจักษ์พยานที่เห็นกันอยู่ทุกวันว่า คนโดยสารแน่นจนรถทุกคันมีคนโดยสารห้อยโหนล้นอยู่ทางประตูทางเข้าของรถ จึงควรเพิ่มรถขึ้นอีก การเพิ่มรถนั้นดูเหมือน ๆ ก็น่าจะควรกระทำ แต่ถ้าวางใจพิจารณาดูให้ซึ่งลงไปว่า ทำไมรถจึงแน่น คำตอบอาจเป็นว่า การที่รถแน่นนั้นหาใช่รถไม่พอไม่ แต่เป็นเพราะรถติดการจราจร รถจึงไม่สามารถจะไปได้เร็วและทำเที่ยวได้มากเท่าที่ควรจะทำให้ได้ ในขณะนี้ในจังหวัดพระนครและธนบุรีมีรถประจำทางอยู่ประมาณ ๓,๖๐๐ คัน แต่ในขณะเดียวกันก็มีรถส่วนบุคคลอยู่ไม่น้อยกว่า ๘๔,๐๐๐ คัน ทั้งนี้โดยไม่นับรวมรถยนต์ของส่วนราชการเข้าในจำนวนนี้ด้วย รถส่วนตัวนั่งกันเพียงไม่กี่คน แต่รถประจำทางนั่งกัน ๔๐ คนขึ้นไป ยิ่งถ้านับคนที่ยืนเบียดกันอยู่ในขณะนี้ คันหนึ่ง ๆ มีจำนวนคนโดยสารประมาณเจ็ดแปดสิบคนขึ้นไป ถ้าจะให้เพิ่มรถประจำทางให้มากขึ้นอีกแล้ว การจราจรจะยิ่งแน่นมากขึ้นทั้งรถส่วนตัว และรถประจำทางจะยิ่งติดขัดไปไม่ได้ยิ่งขึ้น การเพิ่มรถประจำทางเพื่อใช้เฉพาะเวลาเร่งด่วน (Rush hours) เพียงวันละไม่กี่ชั่วโมงและในเวลาเร่งด่วนซึ่งการจราจรติดขัด รถประจำทางทำเที่ยวกับคนโดยสารเพียงไม่กี่เที่ยววันนั้น จะเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าหรือ จริงอยู่ที่ลงนั้นเป็นของเอกชน แต่อย่าลืมว่าการทำเช่นนั้นย่อมจะยิ่งทำให้มูลค่าการค้าของประเทศซึ่งเสียเปรียบอยู่แล้วจะยิ่งเสียเปรียบมากขึ้น เรามีข่าวเป็นทรัพยากรที่สำคัญและซึ่งทุกท่านว่าจะไม่พอเพียงที่จะใช้บริโภคในอนาคตอันใกล้ จนกระทั่งมีการชักชวนให้กุมกำเนคกันแล้ว เราจะควรสูญสุ่ยสูญ โดยสั่งซื้อรถเข้ามาใช้โดยไม่คิดให้รอบคอบหรือ เป็นปัญหาที่เราท่านทั้งหลายน่าจะสนใจ

* อัมพร อุทธีกร ฐ.บ., ปร.ม. เกียรตินิยม (ธรรมศาสตร์) รองอธิบดีฝ่ายบริหาร กรมการขนส่งทางบก

มีผู้เสนอให้ใช้รถที่มีเครื่องปรับอากาศออกวิ่งรับคนโดยสาร รวมทั้งรถด่วน เพื่อให้คนโดยสารเดินทางไปได้เร็วขึ้น ความจริงความเห็นดังกล่าวนั้น เป็นความเห็นที่ดีมาก กล่าวคือรถที่มีเครื่องปรับอากาศจะรับคนโดยสารเท่าจำนวนที่นั่งเท่านั้น รถปรับอากาศนี้จะช่วยลดการใช้รถยนต์ส่วนตัวลงได้มาก เพราะการซื้อรถส่วนตัวเพื่อใช้ขับไปทำงานและกลับบ้านนั้น จริงอยู่มีค่าทางความโก้เก๋หรือเป็นการแสดงความมั่งมีของเจ้าของ แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นการสิ้นเปลือง ไหนจะราคารถ น้ำมัน คนขับ (ถ้าไม่ขับเอง) ค่าซ่อม ๆ ลว ๆ ส่วนการนั่งรถประจำทางชั้นดีมีเครื่องปรับอากาศนั้นเสียค่าโดยสารเพียง 3.00 บาท เท่านั้น เป็นการประหยัดเงินส่วนตัวและช่วยชาติในการประหยัดทรัพยากรหรือเงินตราต่างประเทศด้วยนั้น จะเป็นการดีหรือไม่ น่าจะคิดกันให้ดี ในส่วนที่เกี่ยวกับรถด่วนก็เช่นเดียวกัน ได้เคยมีการนำมาใช้ครั้งหนึ่งแล้วได้ประโยชน์มากพอๆ คือสะดวกสำหรับผู้ที่ประสงค์จะเดินทางไปไกลถึงรถด่วนซึ่งไม่หยุดทุกที่ๆ ถ้าจะไปไกลๆ ถิ่นรถธรรมดา ค่าโดยสารก็เท่ากัน การมีรถด่วนนั้นช่วยให้คนทั้งประเทศจะไปไกลหรือไปใกล้ได้ไปถึงจุดหมายปลายทางรวดเร็วขึ้น โดยเสียค่าโดยสารเท่ากัน รถด่วนก็ดี รถปรับอากาศก็ดีล้วนแต่มีประโยชน์ด้วยกันทั้งสองชนิด แต่เหตุที่ทำให้ไม่ได้ในขณะนี้หรือเหตุที่ถูกประชาชนตลอดจนสื่อมวลชนวิจารณ์ไปในทางไม่ดีไม่งามนั้น เป็นเพราะประชาชนคนทั้งหลายต่างก็รู้แต่อยู่แก่ใจว่า ถ้าการจราจรยังติดขัดดังที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้ การที่จะนำรถทั้งสองชนิดนี้มาใช้ย่อมจะไม่ได้ผลแน่ และนอกจากจะไม่ได้ผลแล้ว ยังเข้าใจผิดคิดไปว่าเป็นสาเหตุที่พายุภัยที่จะหาทางขึ้นค่าโดยสารไปอีก

เท่าที่พูดมาแล้วย่อมแสดงให้เห็นว่าทางแก้ไขที่ดีที่สุดขณะนี้ น่าจะแก้การจราจรให้ดีขึ้น ให้รถสามารถแล่นไปได้สะดวกรวดเร็วขึ้น ซึ่งถ้าทำได้แล้วจะช่วยให้ ไม่แต่การมีรถเร็ว รถปรับอากาศเท่านั้น แต่จะทำการขนส่งประจำทางซึ่งเป็นบริการสาธารณะ ซึ่งประชาชนคนทั้งหลายอาศัยกันมากสามารถรับบริการให้ดีขึ้น รถเร็วขึ้นได้ด้วย

ในเรื่องการทำให้การจราจรของยานพาหนะรวดเร็วขึ้นนั้น ที่พูด ๆ กัน หนานูในขณะนี้ก็คือทำสะพานลอย เหตุที่มีผู้ตำริในเรื่องสะพานลอยนั้นก็คงเป็นเพราะที่ดินที่จะทำถนนไม่พอ จึงต้องทำสะพานลอยยาว ๆ แทนอย่างที่ทำกันในต่างประเทศ ผู้ที่เห็นด้วยในเรื่องสร้างสะพานลอยกล่าวว่า การสร้างสะพานลอยนี้คุ้มค่าในการลงทุน เพราะการมีรถติดกันมาก ๆ จนแน่นถนนในตอนเช้าตอนเย็นนั้นเป็นการสิ้นเปลืองอย่างมหาศาล คือเสียน้ำมันเผาไหม้โดยรถไม่ได้เคลื่อนที่เลย เสียเวลาของประชาชนพลเมือง ซึ่งรวม ๆ กันเข้าแล้วจะเป็นการสูญเสียกำลังงานของชาติ

เป็นอันมาก เช่นวันหนึ่งเสียเวลาโดยรถติดจราจร (เวลาที่ควรจะไปถึงลบกับเวลาที่ไปถึงจริงจะเท่ากับเวลาที่เสียไปโดยเปล่าประโยชน์) วันละ 15 นาทีต่อคนต่อวัน สมมุติว่า ประชาชนออกจากบ้านไปทำงานเพียงวันละ 200,000 คน จะเสียเวลาวันละ 50,000 ชั่วโมง สมมุติง่าย ๆ ว่า คนหนึ่ง ๆ ทำงานจะได้ค่าแรงชั่วโมงละ 0.50 บาท จะเสียเงินที่เป็นค่าแรงวันละ 25,000 บาท เดือนละ 750,000 บาท ปีละ 9,000,000 บาทไปเปล่า ๆ สรุปแล้วเมื่อคิดค่าเสียหายอื่น ๆ จากการที่ติดจรรยาช่วยแล้ว การสร้างสะพานลอยจะคุ้มและควรที่จะสร้างขึ้น

การสร้างสะพานลอยนั้น นอกจากความมั่นคงแข็งแรงแล้ว ต้องทำให้สวยงามและกลมกลืนกับความสว่างงามของบ้านเมืองด้วย ผู้เขียนมาทำงานโดยผ่านเส้นทางที่มองเห็นส่วนหนึ่งของกำแพงเมืองชั้นในของกรุงเทพมหานครซึ่งมีบ่อมปรากฏโบราณ อยู่ด้วยทุกครั้งที่ผ่านมาผู้เขียน มักจะนึก ขอบคุณผู้เกี่ยวข้องที่ไม่รื้อสิ่งที่กล่าวนี้เพื่อใช้ประโยชน์ในพื้นที่อันเป็นที่ตั้งของสิ่งนี้เสีย เพราะสิ่งที่กล่าวนี้สามารถให้ความรู้แก่เรา ทั้งในด้านประวัติศาสตร์และด้านอื่น ๆ หลายประการ รวมทั้งความภาคภูมิใจในแง่อื่น ๆ ด้วย จากกำแพงเมืองโบราณก็จะเห็นตึกที่ทำการของกรมโยธาเทศบาลที่เชิงสะพานผ่านฟ้าฯ ตึกหลังนี้จะสร้างด้วยศิลปะเดิมของชาติไทยนี้ ผู้เขียนไม่ทราบ แต่เนื่องจากเห็นอยู่จำเจ จนกระทั่งเห็นว่าสวยงามดี และตั้งอยู่ ณ ทำเลที่เหมาะสมมีสง่า แต่บัดนี้มีการสร้างอาคารที่ทำการของบริษัทเดินอากาศไทย จำกัด ขึ้นทางด้านหลัง ตึกบริษัทเดินอากาศไทยสร้างตามศิลปะแบบสมัยใหม่ สวยงามดีเหมือนกัน คือถ้าดูตึกหนึ่งซึ่งมองไม่เห็นตึกของกรมโยธาเทศบาลแล้ว ตึกของบริษัทฯ ก็งามดี แต่ถ้าดูอีกด้าน จะเห็นว่าทั้งตึกกรมโยธาฯ และตึกบริษัทฯ ไม่สวยเลย เพราะดูขัดกันพิกล ในต่างประเทศก็ปรากฏว่า สถานที่สำคัญ ๆ เก่าแก่มาแต่โบราณกาลถูกอาคารสมัยใหม่ข่มจนหมดความสวยและสว่างงามมากมายหลายแห่ง ประเทศไทยโดยเฉพาะกรุงเทพฯ ได้ชื่อว่าเป็นเมืองสวยงามมีวัดวาอารามและสถาปัตยกรรมแบบของไทยโดยเฉพาะ การปลูกสร้างอาคารที่ดี หรือสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสะพานลอยที่ดี เป็นเรื่องเกี่ยวกับความงามของบ้านเมือง ซึ่งน่าจะต้องพิจารณาให้ดี ถ้าไม่จำเป็นแล้วก็ควรรักษาศิลปะเก่า ๆ ตลอดจนปูชนียสถานให้คงอยู่ต่อไป โดยอย่าสร้างสิ่งที่ยรกตาและทำลายความงามให้เสียไป ถ้าการจราจรหรือการคมนาคมขนส่งดีแล้ว การสร้างอาคารหรือย่านการค้าก็ไม่จำเป็นต้องเบียดกันอยู่ในที่จำกัด การรวมกันอยู่ในที่จำกัดหรือในเมืองนั้น นานเข้าการจราจรเข้าออกลำบาก ย่านนั้นก็จะมีเสื่อมโทรมและเสียหายกลายเป็นแหล่งที่หมกคุดค่าไปในที่สุด

การสร้างสะพานลอยนั้นนอกจากจะต้องพิจารณาออกแบบให้สวยงามแล้ว จะต้องให้งามกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อมด้วย จะต้องสร้างให้แข็งแรงมั่นคงอย่าให้มีความสั่นสะเทือน และเสียงดังเป็นที่รบกวนแก่ประชาชนด้วย ฉะนั้นทุนที่จะลงไปในการสร้าง ย่อมจะต้องสูง ปัญหาสำคัญที่ควรพิจารณาให้รอบคอบก็คือ การแก้ปัญหาโดยการสร้างสะพานลอยนี้จะแก้ปัญหาการจราจรได้เพียงใด ความจริงเมื่อก่อนนี้ก็มีถนนพอเพียง และการจราจรก็คล่อง การสัญจรไปมาก็สะดวกด้วย แต่เนื่องจากไม่มีมาตรการในเรื่องนี้ให้รอบคอบ จึงทำให้รถมีมากขึ้นทุกทีโดยไม่มีจำกัด ทำให้ถนนไม่พอและการจราจรติดขัด หากเป็นประเทศที่สร้างรถ เครื่องอะไหล่ ฯลฯ ได้เองแล้วปัญหาก็คงไม่รุนแรง หรือหากเป็นประเทศที่ร่ำรวยมีรายได้มากมายก็ไม่มีปัญหา แต่สำหรับประเทศที่ไม่ร่ำรวยแล้ว การทำสิ่งใดก็ควรจำกัดให้พอเหมาะสมแก่ฐานะ การมีรถยนต์นั้นย่อมช่วยให้การคมนาคมขนส่งดำเนินไปได้รวดเร็ว แต่ถ้ามีรถมากจนกลายเป็นสิ่งฟุ่มเฟือยแล้วก็จำเป็นต้องระมัดระวัง จำนวนรถที่ควรจะมี ก็ควรจำแนกออกไปว่า *ควรมีชนิดประเภทใด เท่าใดจึงจะเหมาะสมกับฐานะเศรษฐกิจของเรา* การมีสะพานลอยเพื่อแก้ปัญหาการจราจรนั้น ในระยะแรกเริ่ม สภาพการณ์ก็คงจะสะดวกรวดเร็วขึ้น และเมื่อสะดวกรวดเร็วขึ้นแล้ว จำนวนรถทุกประเภททุกชนิด ก็อาจจะเพิ่มขึ้นอีก ในที่สุดการสร้างสะพานลอยก็ต้องทำเพิ่มขึ้นอีกโดยไม่มีที่สิ้นสุด การสร้างสะพานลอยแต่ประการเดียวจึงไม่น่าจะเป็นการแก้ปัญหาเรื่องนี้ได้ ทั้งนี้แม้จะมีการเก็บค่าธรรมเนียมการใช้สะพานลอย ซึ่งก็คงทำให้การจราจรล่าช้าขึ้น แต่ก็คงแก้ปัญหาไม่ได้เช่นกัน

วิวัฒนาการของการขนส่งประชาชนในย่านชุมชนหนาแน่นนั้น เดิมใช้รถราง ต่อมารถมากขึ้นรถรางไม่คล่องตัว เพราะรถต้องเดินบนราง ทำให้พื้นที่ถนนถูกแบ่งสำหรับรางรถ ถนนจึงแคบเข้า รถรางจึงเปลี่ยนเป็นรถล้อยางซึ่งสามารถหลบหลีกให้ทางแก่รถอื่นได้ ทำให้การจราจรสะดวกขึ้น ต่อมาเมื่อการจราจรบนถนนมีมากขึ้นอีก รถรางล้อยางก็ไม่คล่องตัวขึ้นมาอีก เพราะต้องเดินใต้สายไฟฟ้าซึ่งเป็นพลังงานให้รถเดินไปมาได้ รถรางล้อยางก็หมดสมัย เกิดมีรถยนต์ประจำทางมาแทนที่ แต่เมื่อการจราจรมีมากขึ้นอีก รถยนต์รวมทั้งรถประจำทางหรือรถประเภทอื่นไม่สามารถจะเคลื่อนที่ได้ตามเวลาที่ต้องการ ซึ่งขณะนี้เราอยู่ในสภาพนี้ ซึ่งสภาพเช่นนี้ในต่างประเทศได้หันหลังกลับไปใช้รถรางตามเดิม แต่เป็นรถรางใต้ดิน หรือรถรางบนสะพานสูง และมีรางของตนเองโดยเฉพาะทำให้รถวิ่งได้รวดเร็ว และมากขบวนขึ้นโดยไม่กีดขวางรถอื่นๆ ซึ่งขณะนี้ก็มีผู้กล่าวเรื่องนี้ว่าน่าจะนำมาใช้เป็นทางแก้ปัญหาจราจรในย่านนครหลวงได้เป็นอย่างดี

ดี เรื่องรถรางใต้ดินนั้นคงผ่านไปได้ เพราะระดับพื้นที่ของกรุงเทพฯ ไม่ต่างกับระดับน้ำทะเล ดินเหลว การก่อสร้างและบำรุงรักษาจึงต้องใช้ทุนอย่างมหาศาล จึงมักจะเห็นกันว่าไม่ควรสร้าง ส่วนรถรางบนสะพานสูงนั้นก็ทำนองเดียวกับสะพานลอยดังกล่าวแล้ว ต้องสร้างให้แข็งแรงมั่นคง สันตะเทียมน้อย และเก็บเสียงได้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องสวยงามและกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของบ้านเมืองด้วย ซึ่งขณะนี้บางประเทศใช้รถรางเดี่ยว (Monorail) แต่ก็อยู่ในชั้น ทดลอง รถรางดังกล่าวแล้ว คงจะต้องใช้ทุนก้อนใหญ่มาก จะสร้างแต่เพียงระยะทางสั้น ๆ ก็ จะไม่มีทางที่จะดำเนินการให้ได้ผลคุ้มค่าแก่การลงทุน ฉะนั้นจึงต้องสร้างให้มีเส้นทางยาว ๆ และ ในเส้นทางที่มีผู้โดยสารมาก โดยสรุปก็คือจะต้องแย่งผู้โดยสารไปจากรถยนต์ประจำทางในขณะ นี้จนแทบหมดสิ้น

ปัญหาที่ควรจะคิดก็คือ เรายังมีทางที่จะแก้ไขในเรื่องนี้หรือไม่ จะเพิ่มรถยนต์ประจำทาง ก็จะทำให้รดยิ่งแน่นถนนมากขึ้น สร้างสะพานลอยก็ลงทุนมากและอาจไม่แก้ปัญหาได้ดังกล่าวมา ถ้าจะสร้างรถซึ่งมีรางของตนเองดังกล่าวมา นอกจากจะต้องลงทุนมากมายแล้ว ทุนของประชาชน ที่ลงไปแล้วในการซื้อหารถยนต์ขนาดใหญ่ ๆ เข้ามาใช้เดินขนส่งประจำทางนั้น จะต้องทิ้งเสีย เปล่า เพราะหมดความจำเป็นหรือหมดหนทางที่จะใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป ไม่ว่าจะรถยนต์ โดยสารประจำทาง ไม่ว่าจะรถรางเดี่ยว ล้วนแต่ต้องซื้อหามาจากต่างประเทศโดยเอาทรัพยากร คือ ข้าวซึ่งเรามีไม่มากนักไปแลกมาทั้งสิ้น การทำเช่นนั้นจึงควรพิจารณาว่าจะคุ้มค่าแก่การที่จะทำ เช่นนั้นหรือไม่ และถึงเวลาที่จะทำหรือไม่ ทั้งหมดนี้เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาให้ละเอียด และรอบคอบ ซึ่งหากคุ้มที่จะทำเช่นนั้นได้แล้วก็เป็นการสมควรที่จะทำ ในต่างประเทศนั้น เขามักจะสอบถามความเห็นของประชาชนก่อนที่จะตกลงใจ เช่นการทำสะพานลอย ทำถนน ใต้ดิน ฯลฯ ถ้าประชาชนในนครนั้นซึ่งเป็นผู้ที่จะได้รับประโยชน์ออกเสียงเห็นด้วยแล้วเขาจึง ทำ แต่ในการทำนี้ประชาชนผู้ออกเสียงก็ต้องรับภาระของการนี้ เช่นจะต้องเป็นผู้ออกทุน ทรัพย์ ซึ่งอาจเป็นโดยวิธีเสียภาษีเพิ่มขึ้น หรือวิธีอื่นแล้วแต่กรณี

อย่างไรก็ตามปัญหาเรื่องการลงทุนคงจะเป็นปัญหาที่ทำไม่ค่อยจะง่ายนัก ฉะนั้นจึงได้ขอ เสนอวิธีการที่ไม่ต้องลงทุนสักสองวิธี กล่าวคือ

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า เวลาเร่งด่วน (Rush hours) โดยเฉพาะตอนเช้าเป็นเวลา ที่ประชาชน พ่อค้า ข้าราชการ ตลอดจนนักเรียนออกจากบ้านไปทำธุรกิจของตนพร้อม ๆ กัน และเป็นจำนวนมากจริงแน่นมาก และรถไม่พอ ก่อนนี้เวลาเริ่มเรียนของนักเรียนต่างกับเวลา

เริ่มทำงานของข้าราชการ เวลาเริ่มปฏิบัติตงนของห้างร้านต่าง ๆ ก็เริ่มก่อนเวลาราชการ การที่เวลาของนักเรียนก็ตี ข้าราชการก็ตี และผู้ประกอบการค้าก็ตี แตกต่างกัน จึงทำให้การเดินทางของบุคคลตงนกล่าวกระจายห่างกันและไม่ทำให้การจราจรแน่น ซึ่งตรงกันข้ามกับในขณะนี้ทุกคนต้องออกจากบ้านพร้อมกัน เสียเวลาในการเดินทางมากกว่าแต่ก่อน จึงเห็นได้ว่าการกำหนดเวลาเริ่มเรียนและเริ่มทำงานให้แตกต่างกันจึงเป็นเรื่องที่น่าพิจารณา แต่ก็มีผู้แย้งว่าโดยปกติแล้ว ผู้ที่เดินทางไปทำงานทั้งหลายต่างก็ต้องนำบุตรหลานไปส่งโรงเรียน ฉะนั้นหากกำหนดเวลาเริ่มเรียนให้แตกต่างกับเวลาเริ่มทำงานแล้วจะไม่แก้ปัญหานี้ได้ แต่กลับยังทำให้เสียเวลาในการเดินทางมากขึ้นกว่าเดิม อย่างไรก็ตาม น่าจะได้สังเกตดูว่ามีรถที่นำบุตรหลานไปส่งที่โรงเรียนด้วย กับรถที่มีเด็กนักเรียนนั่งไปด้วยนั้น ใครจะมีมากกว่ากัน ผลจะเป็นประการใดก็ตามก็เป็นเรื่องที่น่าจะได้ทดลองดู ถ้าประโยชน์ที่จะได้ตกอยู่แก่คนหมู่มากแล้ว คนหมู่น้อยควรจะเสียสละ

อนึ่ง คงเป็นที่สังเกตได้ว่า ในวันที่โรงเรียนของชาวต่างประเทศบางโรงเรียนหยุดเรียนในวันพฤหัสบดีนั้น การจราจรจะดีและสะดวกกว่าวันทำงานอื่น ๆ ในสัปดาห์อย่างเห็นได้ชัด ฉะนั้น หากจะมีการจัดให้โรงเรียนต่าง ๆ ผลักกันหยุดประจำสัปดาห์ บางโรงเรียนหยุดวันจันทร์ บางโรงเรียนหยุดวันอังคาร พุธ หรือถ้าจะหยุด 2 วัน ติดกันก็หยุดศุกร์กับเสาร์ หรืออาทิตย์กับจันทร์แล้ว เข้าใจว่าจะทำให้การจราจรดีขึ้น จะช่วยให้การเดินทางประจำทางสามารถใช้เวลาได้เร็วขึ้นและเป็นประโยชน์แก่ประชาชนมากขึ้น

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว น่าจะได้พิจารณาอีกว่าเป็นการสมควรหรือไม่ที่จะให้มีทางเฉพาะรถประจำทางซึ่งเป็นรถที่ขนส่งคนจำนวนมากเป็นการเฉพาะ กล่าวคือ ถนนหรือเส้นทางบางสายซึ่งเป็นเส้นทางที่คนส่วนมากใช้เดินทางไปสำนักงาน หรือไปยังย่านธุรกิจการค้า ควรจะสงวนให้เป็นเส้นทางเฉพาะของรถประจำทางโดยเฉพาะในบางเวลา รถอื่น ๆ ควรถูกจำกัดการใช้ถนนนั้น ๆ โดยเด็ดขาด ถนนบางสายที่กล่าวนี้ อาจไม่จำเป็นต้องเป็นเส้นตรงและเส้นที่สุดก็ได้ อาจเป็นเส้นทางซึ่งแม้จะอ้อมบ้าง แต่ก็ยังเป็นเส้นทางที่รถอาจวิ่งไปได้เร็วถึงจุดหมายเร็วขึ้นก็ได้ หรือถนนบางสายที่มีความสำคัญรองมาอาจให้รถอื่น ๆ เข้าใช้บ้างก็ได้แต่ไม่มีสิทธิเท่าหรือจะต้องเสียค่าธรรมเนียมการใช้ทางนี้ การสงวนทางให้รถประจำทางนั้นจะไม่สงวนทั้งถนนแต่สงวนไว้ให้เพียงบางส่วน (Bus Lane) ก็ได้ ซึ่งทั้งนี้ถ้าทำได้แล้วน่าจะทำให้การจราจรของรถประจำทางรวดเร็วขึ้น เป็นการส่งเสริมให้การขนส่งประจำทาง ซึ่งเป็นการขนส่งที่ประหยัดกว่า

และสามารถขนคนจำนวนมากไปได้มากขึ้นและเร็วขึ้น โดยสามารถทำเวลาหรือความถี่มากขึ้น ซึ่งจะสามารถขนส่งคนไปได้หมกและทันเวลา หากมีถนนหรือช่องทางเฉพาะสำหรับรถประจำทางดังกล่าวแล้วนี้ได้ก็จะทำให้การใช้รถปรับอากาศ รถด่วนมีทางนำมาใช้ได้ สมประโยชน์ที่ได้มุ่งหวังไว้ดังกล่าวแล้วด้วย เมื่อเราสามารถวิ่งได้เร็วและสะดวกปราศจากการรบกวนจากการจราจรของรถอื่น ก็จะสามารถทำตารางการเดินรถให้ถึงจุดต่างๆ ได้ตามกำหนด ส่วนคนโดยสารเมื่อทราบว่า รถมีมากเที่ยวและเดินตามตารางการเดินรถได้โดยแน่นอน ก็จะไม่ออกจากบ้านพร้อมกันแต่จะปรับตัวเองแบ่งเวลากันออกจากบ้าน ทำให้ความหนาแน่นของคนโดยสารกระจายในลักษณะที่สม่ำเสมอตลอดเวลาเร่งด่วน (Rush hours) อย่างไรก็ตามการกระทำเช่นนั้นนอกจากจะเกิดประโยชน์แก่ปวงชนแล้ว รถยนต์โดยสารประจำทางก็ได้รับประโยชน์ด้วย เพื่อความเป็นธรรมทางราชการก็ควรจะได้อำนาจการประกอบการให้เกิดประสิทธิภาพ เช่น ให้ความสะดวกและบริการที่ดีแก่ประชาชนเป็นการตอบแทนประโยชน์ที่ตนได้รับ โดยไม่จำเป็นต้องขึ้นค่าโดยสารแต่ประการใด

ABSTRACT

Bus Services in the Metropolitan Area

In this short article, the author, who is the Deputy Director-General of the Department of Land Transport, has made comments on several ideas now proposed to improve bus service in metropolitan area. The possibilities and problems of various methods being considered to speed up the traffic, such as fly-over bridges and monorail transport, are also discussed. In the second part, the author comes up with two solutions which will, in his opinion, not only get directly to the point of the matter, but also will not require any investment.
